

ASIAKKAANA MONIKULTTUURINEN NUORI

TARKISTUSLISTA TYÖTERVEYSHUOLLOILLE

Tiesitkö, että maahanmuuttajataustaiset työntekijät jäävät muita useammin
työterveyshuollon palvelujen ulkopuolelle?
Varsinkin nuorille maahanmuuttajille työterveyshuolto voi olla tuntematon asia.

Työterveyshuollolla on merkittävä rooli työkyvyn tukijana.
On tärkeää, että eri kulttuurista tulleet työntekijät pääsevät osallisiksi sen palveluista.

TARKISTA, KUINKA TEILLÄ HUOMIOIDAAN
ASIAKKAIDEN MONIKULTTUURISUUS.

VINKKI 1

Työntekijälle on hyvä antaa työterveyshuollon esitietolomake täytettäväksi. Samalla kannattaa muistuttaa, että vastaanotolle on saavuttava ajoissa.

VINKKI 2

Jotkut työntekijät saattavat tarvita useamman käyntikerran luottamuksen saavuttamiseksi. Esimerkiksi pakolaistaustaisilla saattaa olla traumaattisia kokemuksia, jotka vaativat useampaa käyntiä työterveydenhuollossa.

VINKKI 3

Hymy on yhteinen kieli. Muista toivottaa asiakas tervetulleeksi vastaanotolle.

VINKKI 4

Asiakkaan lähtömaan kulttuurin ja yhteiskunnallisen tilanteen tunteminen on eduksi. Esimerkiksi käynnissä olevat konfliktit voivat uhata työntekijän perhettä ja siten ulottaa vaikutuksensa myös työntekijän hyvinvointiin ja työkykyyn.

Varmistan yhteistyössä asiakasorganisaation kanssa, että he tiedottavat työterveyshuollon palveluista ja rohkaisevat niiden käyttöön

Merkitse KYLLÄ jos...

- Ulkomaalaistaustaiselle työntekijälle selvitetään, mitä työterveyshuolto on ja miten se toimii.
- Samalla varmistetaan, että työntekijä on ymmärtänyt työterveyshuollon tarkoituksen ja toimintatavat. Työntekijää voi esimerkiksi pyytää kertomaan omin sanoin, mitä työterveyshuollon tehtäviin kuuluu.
- Tietoa työterveyshuollosta on saatavilla myös muilla kuin suomen tai ruotsin kielillä, ainakin englanniksi.
- Työntekijällä on mahdollisuus tulkin käyttöön työterveyshuollon kanssa asioitaessa, jos yhteistä sujuvaa kieltä ei ole.
- Ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä rohkaistaan käyttämään työterveyshuollon palveluita. Samalla on hyvä muistuttaa, että työterveyshuolto on järjestetty työntekijän terveyden ja työkyvyn ylläpitämiseksi ja sen tarkoitus on olla ennen kaikkea ennaltaehkäisevää.
- Työntekijälle selvitetään, että työterveyshuolto ei kerro yksittäisen työntekijän asiakaskäyntien sisällöstä työnantajalle.

Huolehdin tiedonkulusta ja yhteistyöstä asiakasorganisaation ja työterveyshuoltomme välillä tarkistamalla että...

- Asiakasorganisaatio on aktiivinen työterveyshuollon suuntaan ja tiedottaa henkilöstön monikulttuuristumisesta. Kannustan heitä myös kertomaan toiveistaan palveluiden suhteen.
- Asiakasorganisaation ja työterveyshuoltomme välillä on sovittu yhteiset pelisäännöt ja toimintatavat.
- Yhteistyön sujuvuuden edistämiseksi on nimetty vastuuhenkilöt puolin ja toisin.

Työterveyshuollon vastaanotolla – varaan riittävästi aikaa, viestin selkeästi ja tiedostan omat asenteeni

- Tiedostan omat asenteeni ja mahdolliset ennakkoluuloni. Tietoa ennakkoluulojen tunnistamisesta löytyy esimerkiksi täältä: www.etna.kaapeli.fi/ennakkoluulot.htm
- Varaan ensimmäisen tapaamiskerran mahdollisuuksien mukaan tutustumiseen ja keskusteluun.
- Muistan, että monikulttuuriset asiakkaamme ovat hyvin moninainen ryhmä. Kysymykset ja keskustelu auttavat selvittämään asiakkaan yksilöllisen tilanteen.

VINKKI 5

Luottamuksellisen suhteen syntymistä edistää, jos asiakkaan käynnit keskitetään samalle työntekijälle.

VINKKI 6

Jos asiakkaasi tekee useampaa kuin yhtä työtä, kannattaa selvittää, kuinka työn ja muun elämän yhteensovittaminen onnistuu.

VINKKI 7

Rohkaise työntekijää kääntymään työterveyshuollon puoleen varhaisessa vaiheessa terveyteen tai työkykyyn liittyvissä asioissa. Muistuta, että työterveyshuollossa ajatellaan työntekijän etua!

VINKKI 8

Kannattaa tarjoutua käymään työpaikalla. Käynnin aikana voi kertoa työterveyshuollon palveluista, tutustua työtehtäviin ja saada paremman käsityksen henkilöstön monikulttuurisuudesta.

- Varaan asiakaskäynnille riittävästi aikaa.
- Käytän selkeää kieltä ja kommunikoin selkeästi. Ohjeita selkeään viestintään löytyy esimerkiksi Selkokeskuksen sivuilta. www.papunet.net/selkokeskus/vuorovaikutus/selkokielenpuhuminen.html
- Varmistan, että olemme ymmärtäneet toisiamme. Paras tapa varmistaa molemminpuolinen ymmärrys on pyytää asiakasta toistamaan kertomani omin sanoin. Voin myös itse toistaa asiakkaan kertomuksen.
- Muistan, että hienotunteisuus, arvostuksen osoitus ja tilan antaminen ovat onnistuneen viestinnän lähtökohtia.
- Varmistan, että asiakas on ymmärtänyt työterveyshuollon lomakkeissa käytetyt käsitteet ja jos aikaa jää, tarjoan apua lomakkeiden täyttämiseksi.

Työkyvyn ja terveydentilan selvittäminen – muistan kulttuuriset erot sairauden kokemisessa

- Olen tietoinen siitä, että sairauden kokemisessa ja käsityksissä on kulttuurisia eroja. Esimerkiksi joissakin ei-länsimaaisissa kulttuureissa ei erotella psyykkisiä ja fyysisiä ilmiöitä toisistaan. Lisätietoa kulttuurisista eroista sairauden ja terveyden käsityksissä löytyy Terveyskirjaston artikkelista www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo96296.pdf
- Huomioin, että jotkin tartuntataudit saattavat olla työntekijän lähtömaassa yleisempiä kuin Suomessa.
- Käynnin päätteeksi kertaan tärkeimmät asiat selkeästi.
- Kuvailen mahdolliset jatkotoimet ja neuvon niissä. Kerron esimerkiksi, kuka on erikoislääkäri ja mitä jatkossa tapahtuu.
- Jos aikaa jää, selvitän, tuntee asiakas suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän ja tietääkö hän, miten toimia kun sairastuu.

Työterveyshuolto vastaanoton ulkopuolella – huomioin monikulttuurisuuden myös ennaltaehkäisevän työn suunnittelussa

- Huomioimme työelämän monimuotoisuuden ennaltaehkäisevän työn suunnittelussa ja toteutuksessa. Esimerkiksi työpaikkojen ilmapiiriä kartoittavissa kyselyissä käytämme mahdollisimman selkeää kieltä niin, että kysymykset ovat ymmärrettäviä myös ulkomaalaistaustaisille työntekijöille. Kyselyjen kääntämistä harkitsemme, jos työpaikalla on runsaasti muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia henkilöitä.

Mitä useampaan kohtaan pystyit vastaamaan kyllä, sitä paremmin työterveyshuollossanne huomioidaan asiakkaiden monikulttuurisuus.

LISÄTIETOJA

**Tietoa kriiseistä, mielenterveyden ongelmista ja avun hakemisesta
sekä oma-apuohjelma kriiseihin, tietoa myös eri kielillä**

www.e-mielenterveys.fi

Tietoa mielenterveyden häiriöistä eri kielillä

www.tampere.fi/terveyspalvelut/mielenterveys/maahanmuuttajat/tiedotteet.html

**Kotoutumiskaari ja vinkkejä kotoutumisen tueksi sekä maahanmuuttajille
että heidän kanssaan työskenteleville**

<http://rednet.punainenristi.fi/kotoutumiskaari>

Työelämään ja työelämävalmiuksiin liittyvää tietoa

www.kotisuomessa.fi

TYÖTERVEYSHUOLLON TARKISTUSLISTA

on toteutettu osana Työterveyslaitoksen ”Nuorten maahanmuuttajien työkyvyn tukeminen työuran alussa” (NuMaT) -kehittämishanketta. Hankkeessa on tuotettu tietoa ja opastusta monikulttuurisille työpaikoille, oppilaitoksille ja työterveyshuoltoon.

Tutustu myös:

Perehdyttämisen TOP 10 – tsekkauslista – tarkastuslista työpaikoille:

<http://tiny.cc/NumatTop10Check>

Kuinka teillä asiat ratkaistaan?

Vinkkejä työpaikoille monikulttuurisen nuoren työkyvyn tukemiseen – opas työnantajille:

<http://tiny.cc/vinkkejatukemiseen>

Avaimet kestäväan opiskelu- ja työkykyyn. Vinkkilista monikulttuuriseen ohjaukseen”:

<http://tiny.cc/opiskelutyokykyopas>

Videomateriaalia ja vinkkejä oppilaitoksiin ja työpaikoille:

<http://tiny.cc/vinkejaoppilaitoksiin>

TYÖTERVEYSLAITOS:

Kirsi Yli-Kaitala, Marika Nevala, Ulla Kangas, Anne Salmi, Barbara Bergbom,
Lea Henriksson, Merja Turpeinen, Eva Tuominen, Jaana Laitinen

LISÄÄ TIETOA JA VINKKEJÄ:

www.ttl.fi/fi/muuttuva-tyoelama/maahanmuuttajat_ja_työ